

Powiat Elbląski

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Elbląskiego na lata 2023-2030

Elbląg,
30.11.2022

Zawartość

I.	Wstęp.....	4
II.	Charakterystyka Powiatu Elbląskiego.....	5
1.	Uwarunkowania demograficzne w powiecie	5
2.	Pomoc społeczna i infrastruktura	6
3.	Formy wsparcia na poziomie powiatu	7
3.1.	Poradnictwo.....	7
3.2.	Domy Pomocy Społecznej	8
3.3.	Środowiskowe Domy Samopomocy	9
3.4.	Ośrodek Interwencji Kryzysowej	10
3.5.	Dom dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w ciąży w Elblągu	10
3.6.	Wspieranie rodziny w zakresie funkcji opiekuńczo – wychowawczej i zapewnienie pieczy zastępczej	10
3.7.	Grupa wsparcia dla rodzin.....	11
3.8.	Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych	11
3.9.	Warsztaty Terapii Zajęciowej.....	12
3.10.	Zakład Aktywności Zawodowej.....	12
3.11.	Orzekanie o niepełnosprawności.....	12
III.	Charakterystyka i diagnoza problemów społecznych	13
1.	Bezrobocie.....	13
2.	Niepełnosprawność	16
3.	Dziecko i rodzina	19
4.	Przemoc.....	21

5. Ubóstwo	24
IV. Część Programowa	25
1. Misja i wizja	25
2. Cele i kierunki działań.....	25
3. Prognoza zmian.....	30
V. Podsumowanie.....	31
VI. Spis tabel	32

I. Wstęp

Strategia rozwiązywania problemów społecznych na lata 2023-2030 jest dokumentem, który określa najważniejsze kierunki działań w odniesieniu do problemów społecznych. Obowiązek opracowania, przyjęcia oraz realizowania strategii wynika z art. 19 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.), natomiast stosownie do art. 16b ww. ustawy strategia zawiera w szczególności:

- 1) diagnozę sytuacji społecznej,
- 2) prognozę zmian w zakresie objętym strategią,
- 3) określenie celów strategicznych, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji i jej ram finansowych oraz wskaźników realizacji zadania.

W Strategii wskazano obszary problemowe, cele i kierunki działań. Osiągnięcie wyznaczonych celów podlegać będzie monitoringowi i okresowej ewaluacji.

Pierwsza część Strategii – Rozdział II – ukazuje charakterystykę powiatu elbląskiego, uwarunkowania demograficzne, zasoby instytucjonalne pomocy społecznej, infrastrukturę społeczną oraz formy i rodzaje świadczonego na terenie powiatu wsparcia.

Część druga - Rozdział III - to diagnoza i charakterystyka problemów społecznych. Diagnoza sytuacji społecznej powiatu odnosi się do najistotniejszych kwestii problemów społecznych występujących w powiecie, których aktualne i przyszłe oddziaływanie może mieć wpływ na jakość życia mieszkańców powiatu elbląskiego. Diagnoza stanowi opis aktualnej sytuacji społeczno - demograficznej oraz prognozy zmian w obszarze objętym Strategią. Planowaniem strategicznym objęto wsparcie rodziny, utrzymanie i rozwój infrastruktury społecznej, niepełnosprawność, niewydolność wychowawczą i przemoc w rodzinie oraz bezrobocie.

Część trzecia - Rozdział IV to określenie celów strategicznych i kierunków działań niezbędnych do zmniejszenia negatywnych zjawisk społecznych. W dziale tym określone zostały również wskaźniki monitorowania działań, podmioty odpowiedzialne i źródła finansowania.

Różnorodność problemów społecznych wymaga pogłębiania współpracy pomiędzy wszystkimi szczeblami jednostek samorządowych oraz kooperacją z instytucjami i organizacjami funkcjonującymi w obszarze polityki społecznej. Uwzględniając aktualną sytuację społeczną oraz pogłębiający się kryzys ekonomiczny i energetyczny należy położyć nacisk na wykorzystanie dostępnych instrumentów i utrzymanie dotychczasowej jakości świadczonej pomocy.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Elbląskiego na lata 2023-2030 ma na celu spójne podejście do relacji z programami szerszego zasięgu jak i programami

konstruowanymi w jej ramach i jest zgodna m. in. z Narodową Strategią Integracji Społecznej, Strategią polityki społecznej województwa warmińsko - mazurskiego na lata 2021-2030.

II. Charakterystyka Powiatu Elbląskiego

Powiat elbląski usytuowany jest w zachodniej części województwa warmińsko – mazurskiego, w jego skład wchodzi:

- 3 gminy o charakterze miejsko-wiejskim: Młynary, Pasłęk, Tolkmicko,
- 6 gmin o charakterze wiejskim: gmina Elbląg, Godkowo, Gronowo Elbląskie, Markusy, Milejewo, Rychliki.

1. Uwarunkowania demograficzne w powiecie

Powiat elbląski zajmuje powierzchnię 143 055 ha. Obszar powiatu zamieszkuje ponad 56 762 osób. W porównaniu do 2015 roku liczba ludności spadła o 2,5 %. Kobiety stanowią 49,84 % populacji powiatu. W latach 2015-2021 nastąpiło negatywne zjawisko polegające na spadku liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym:

- o 1,22 punktu procentowego zmalał udział osób w wieku przedprodukcyjnym,
- o 2,71 punktu procentowego osób w wieku produkcyjnym

natomiast o 3,93 punktów procentowych wzrósł udział osób w wieku poprodukcyjnym.

Istotnym wskaźnikiem obrazującym sytuację demograficzną obszaru jest wskaźnik przyrostu naturalnego. Jest to różnica między ilością żywych urodzeń a zgonów. W powiecie elbląskim w 2021 r. wg danych na 30.06.2021 r. na 220 żywe urodzenia przypadało 401 zgonów. Podobna tendencja panuje w województwie warmińsko- mazurskim, gdzie również zanotowano w tym okresie ujemny przyrost naturalny (- 4630).

Warto zauważyć, że w powiecie elbląskim również saldo migracji jest ujemne i wynosi -43, w tym:

- migracje wewnętrzne -21,
- migracje zagraniczne -22.¹

Oznacza to, że więcej osób opuszcza powiat elbląski niż przybywa. Taka sama sytuacja dotyczy całego województwa warmińsko – mazurskiego, gdzie ogólne saldo migracji wynosi – 222.

---

¹ Powierzchnia i ludność w przekroju terytorialnym w 2021 roku – tablice GUS. Stan na dzień 30.06.2021 r.

Według danych GUS 71,02 % ludności powiatu elbląskiego stanowią mieszkańcy wsi.

Powyższe cechy i tendencje dotyczące przyrostu naturalnego, wieku społeczeństwa i migracji mają negatywny wpływ na rozwój gospodarczy powiatu elbląskiego.

2. Pomoc społeczna i infrastruktura

Zapewnienie dostępu do usług świadczeń pomocy społecznej stanowi ustawowy obowiązek Państwa. Celem polityki społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom pokonanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie przezwyciężyć, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Zadaniem pomocy społecznej jest w szczególności przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń, prowadzenie pracy socjalnej, prowadzenie i rozwój niezbędnej infrastruktury socjalnej, analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej.

Na terenie powiatu elbląskiego zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są przez:

- 3 Miejsko –Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej (w Pasłęku, Młynarach i Tolkmicku),
- 6 Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej (w Milejewie, Markusach, Rychlikach, Gronowie Elbląskim, Godkowie, Elblągu - gminie)
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Elblągu.

Ośrodki pomocy społecznej realizują zadania własne i zlecone z zakresu pomocy społecznej określone w art. 17 i 16 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.). Na podstawie danych udostępnionych przez ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu elbląskiego została opracowana tabela nr 1.

Tabela 1 Powody udzielonej pomocy przez Ośrodki Pomocy Społecznej w 2021 roku.

L.p.	Powód udzielanej pomocy	Liczba rodzin	% udział
1	Ubóstwo	1 877	31,40%
2	Bezrobocie	1 458	24,39%
3	Długotrwała lub ciężka choroba	709	11,86%
4	Niepełnosprawność	831	13,90%
5	Potrzeba ochrony macierzyństwa	284	4,75%
6	Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	445	7,44%
7	Alkoholizm	177	2,96%
8	Sytuacja kryzysowa	38	0,64%
9	Bezdomność	54	0,90%
10	Narkomania	7	0,12%
11	Przemoc w rodzinie	64	1,07%

12	Trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	26	0,43%
13	Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	1	0,02%
14	Zdarzenia losowe	7	0,12%
	RAZEM	5 978	5 978

Z powyższych danych wyraźnie widać, że głównymi przyczynami udzielania pomocy przez ośrodki pomocy społecznej są bezrobocie i ubóstwo, a także niepełnosprawność i problemy ze zdrowiem, problemy wychowawcze i potrzeba ochrony macierzyństwa.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Elblągu realizuje zadania powiatu z zakresu pomocy społecznej określone w art. 19 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.), zadania z zakresu administracji rządowej określone w art. 20 ust. 1 ww. ustawy, zadania z zakresu rehabilitacji społecznej określone w art. 35a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 573 z późn. zm.) oraz zadania z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej określone w art. 180 i 181 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 447).

Ustawa o pomocy społecznej przewiduje szeroki wachlarz form pomocy, które mogą być świadczone na rzecz klientów pomocy społecznej. Oprócz pomocy pieniężnej, pomoc może być udzielona również w formie niepieniężnej.

3. Formy wsparcia na poziomie powiatu

3.1. Poradnictwo

W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Elblągu osoby i rodziny potrzebujące pomocy mogą skorzystać z bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego w zakresie:

- prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów,
- poradnictwa psychologicznego.

W 2021 roku w ramach poradnictwa psychologicznego odbyło się 147 spotkań z których skorzystało 59 osób, wydano 9 opinii psychologicznych o predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, w tym kandydatów, na potrzeby Sądu oraz szkoleniowe, sporządzono 24 diagnozy dotyczące dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych, odbyły się 33 wizyty środowiskowe.

Ponadto pomoc rodzinie i dziecku organizowana jest również w ramach działalności Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Pasłęku. Główne zadania Poradni to: wspomaganie rozwoju psychofizycznego, udzielanie pomocy psychologicznej dzieciom i młodzieży oraz ich rodzinom, udzielanie pomocy logopedycznej i rehabilitacyjnej, udzielanie pomocy przedszkolom, szkołom i placówkom wychowawczym. Poradnia realizuje swoje zadania poprzez prowadzenie działalności diagnostycznej, konsultacyjno – doradczej, terapeutycznej, interwencyjnej oraz profilaktyczno – informacyjnej.

Zgodnie z ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 945). W powiecie elbląskim zostały utworzone 2 punkty nieodpłatnej pomocy prawnej:

Punkt Nr 1 – prowadzony przez Powiat Elbląski, usytuowany w Starostwie Powiatowym w Elblągu, ul. Saperów 14A,

Punkt N 2 – prowadzony przez Elbląskie Centrum Mediacji i Aktywizacji Społecznej, usytuowany w Pasłęku przy ul. Wojska Polskiego 14 (Filia Starostwa Powiatowego w Elblągu).

Nieodpłatna pomoc prawna obejmuje:

- poinformowanie osoby fizycznej, zwanej dalej „osobą uprawnioną”, o obowiązującym stanie prawnym oraz przysługujących jej uprawnieniach lub spoczywających na niej obowiązkach, w tym w związku z toczącym się postępowaniem przygotowawczym, administracyjnym, sądowym lub sądownoadministracyjnym lub
- wskazanie osobie uprawnionej sposobu rozwiązania jej problemu prawnego, lub
- sporządzenie projektu pisma w sprawach, o których mowa w pkt 1 i 2, z wyłączeniem pism procesowych w toczącym się postępowaniu przygotowawczym lub sądowym i pism w toczącym się postępowaniu sądownoadministracyjnym, lub
- sporządzenie projektu pisma o zwolnienie od kosztów sądowych lub ustanowienie pełnomocnika z urzędu w postępowaniu sądowym lub ustanowienie adwokata, radcy prawnego, doradcy podatkowego lub rzecznika patentowego w postępowaniu sądownoadministracyjnym oraz poinformowanie o kosztach postępowania i ryzyku finansowym związanym ze skierowaniem sprawy na drogę sądową.

3.2. Domy Pomocy Społecznej

Domy pomocy społecznej przeznaczone są dla osób wymagających całodobowej opieki, której powodem może być wiek, niepełnosprawność, choroba oraz dla osób, które nie potrafią samodzielnie funkcjonować i zaspokajać swoich potrzeb w życiu codziennym.

Domy Pomocy Społecznej świadczą usługi w zakresie:

- 1) potrzeb bytowych,
- 2) opiekuńczych,
- 3) wspomagających (m.in. terapii zajęciowej, podnoszeniu sprawności).

Na terenie powiatu elbląskiego funkcjonują 2 domy pomocy społecznej przeznaczone dla osób przewlekle somatycznie chorych:

- w Tolkmicku
- we Władysławowie

które dysponują 156 miejscami.

Podstawowym aktem prawnym regulującym działalność domów pomocy społecznej, w tym rodzaj i standard świadczonych usług jest Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej.

3.3. Środowiskowe Domy Samopomocy

Powiat Elbląski dysponuje 1 Środowiskowym Domem Samopomocy w Przechmarku.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Przechmarku jest placówką pobytu dziennego o zasięgu ponadlokalnym, której działalność skierowana jest do 30 uczestników mających zaburzenia psychiczne, w tym dla osób: przewlekle psychicznie chorych (typ A), upośledzonych umysłowo (typ B) i wykazujących inne przewlekle zaburzenia czynności psychicznych (typ C). Zajęcia odbywają się bezpłatnie.

Celem Środowiskowego Domu Samopomocy w Przechmarku jest:

- zapewnienie wsparcia w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych,
- pomoc w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych,
- zapewnienie postępowania rehabilitacyjnego, rozumianego jako zespół działań zmierzających do osiągnięcia możliwie jak najpełniejszej samodzielności życiowej,
- rozwijanie i podtrzymywanie różnorodnych umiejętności, niezbędnych do jak najbardziej samodzielnego życia,
- prowadzenie rehabilitacji psychospołecznej, umożliwiającej osobom dotkniętym zaburzeniami psychicznymi przywrócenie i rozwijanie umiejętności, dotyczących możliwości samodzielnego zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych.

Ponadto na terenie powiatu funkcjonują 2 środowiskowe domy prowadzone przez Elbląskie Stowarzyszenia Organizatorów Pomocy Społecznej w Elblągu:

1. Środowiskowy Dom Samopomocy w Jegłowniku,
2. Środowiskowy Dom Samopomocy w Kwietniewie,

oraz Środowiskowy Dom Samopomocy w Rzeczej będący jednostką organizacyjną Miasta i Gminy Pasłęk.

3.4. Ośrodek Interwencji Kryzysowej

Zgodnie z zapisem art. 47 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej interwencja kryzysowa stanowi zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu.

Celem interwencji kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej.

Interwencją kryzysową obejmuje się osoby i rodziny bez względu na posiadany dochód.

W ramach interwencji kryzysowej udziela się natychmiastowej, specjalistycznej pomocy psychologicznej, a w zależności od potrzeb - poradnictwa socjalnego lub prawnego, w sytuacjach uzasadnionych - schronienia do 3 miesięcy

3.5. Dom dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w ciąży w Elblągu

Powiat Elbląski zawarł porozumienie z Gminą-Miasto Elbląg – Miastem na prawach Powiatu w zakresie zapewnienia mieszkańcom powiatu elbląskiego usług świadczonych przez Ośrodek Wsparcia i Interwencji Kryzysowej – Dom dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w ciąży w Elblągu.

Usługi polegają w szczególności na zapewnieniu w Ośrodku:

- schronienia do 3 miesięcy, w sytuacjach uzasadnionych przedłużenia pobytu i udzielania wsparcia w dłuższym okresie zgodnie z Indywidualnym Programem Wsparcia opracowanym przez pracowników socjalnych terenowych ośrodków pomocy społecznej funkcjonujących na terenie powiatu elbląskiego we współpracy z personelem Ośrodka,
- natychmiastowej specjalistycznej pomocy psychologicznej, a w sytuacji potrzeby poradnictwa socjalnego, pedagogicznego lub prawnego osobom przebywającym w Ośrodku.

3.6. Wspieranie rodziny w zakresie funkcji opiekuńczo – wychowawczej i zapewnienie pieczy zastępczej

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej oraz organizacji pieczy zastępczej spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz.U. z 2020 r., poz. 821)

określa ten obowiązek, jak również organizowanie dla dzieci całkowicie pozbawionych wsparcia ze strony rodziny naturalnej rodzinnej i instytucjonalnej opieki zastępczej.

Formy w jakich sprawowana jest piecza zastępcza dzielą się na:

1. Formy rodzinne, w tym:
  - a) rodziny zastępcze:
    - rodziny zastępcze spokrewnione,
    - rodziny zastępcze niezawodowe,
    - rodziny zastępcze zawodowe, w tym pełniące funkcje pogotowia rodzinnego i specjalistyczne,
  - b) rodzinne domy dziecka.

2. Formy instytucjonalne:
  - a) placówki opiekuńczo-wychowawcze,
  - b) regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,
  - c) interwencyjne ośrodki preadopcyjne.

3.7. Grupa wsparcia dla rodzin

Na terenie powiatu elbląskiego funkcjonuje 1 grupa wsparcia dla rodzin zastępczych.

Spotkania odbywają się w zależności od potrzeb rodziców zastępczych, na terenie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Elblągu. Poprzez uczestnictwo w grupie wsparcia jej członkowie uzyskują pomoc, która może przyjmować formę dostarczania pożytecznych informacji, relacjonowania własnych doświadczeń związanych z danym problemem, słuchania i akceptacji doświadczeń innych, empatycznego zrozumienia i nawiązania kontaktów społecznych z osobami o podobnych trudnościach.

3.8. Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych

Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwianie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym i realizowana jest przede wszystkim przez wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osoby niepełnosprawnej, wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych, likwidację barier, w szczególności architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji, kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

Za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Elblągu osoby niepełnosprawne mogą uzyskać pomoc ze środków finansowych PFRON na zadania z zakresu rehabilitacji społecznej oraz skorzystać z dofinansowania w ramach programów celowych Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych mających na celu ograniczyć skutki niepełnosprawności.

Rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego, przez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy.

Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej są realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Elblągu.

3.9. Warsztaty Terapii Zajęciowej

Warsztaty terapii zajęciowej realizują zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej mające na celu ogólny rozwój i poprawę sprawności uczestników w zakresie niezależnego, samodzielnego i aktywnego funkcjonowania w środowisku.

Na terenie powiatu elbląskiego funkcjonują 3 warsztaty terapii zajęciowej, 2 prowadzone przez jednostki Powiatu :

- WTZ przy Domu Pomocy Społecznej w Tolkmicku,
- WTZ przy domu Pomocy Społecznej we Władysławowie

oraz WTZ w Kamienniku Wielkim prowadzony przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Milejewie.

3.10. Zakład Aktywności Zawodowej

Zakład Aktywności Zawodowej w Kamionku Wielkim (ZAZ) jest samorządowym zakładem budżetowym powiatu elbląskiego. W zakładzie poprzez rehabilitację zawodową i społeczną umożliwia się osobom niepełnosprawnym uzyskanie i utrzymanie odpowiedniego zatrudnienia i uczestniczenie w życiu społecznym.

ZAZ prowadzi działalność usługowo-wytwórczą w czterech działach:

- pralni,
- stolarni,
- tapicerni,
- usługowo – konserwatorskim.

Według stanu na dzień 31.12.2021 roku Zakład Aktywności Zawodowej w Kamionku Wielkim zatrudniał 45 osób posiadających stopień niepełnosprawności.

3.11. Orzekanie o niepełnosprawności

Powiatowe Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Elblągu jest organem działającym w I instancji. Zajmuje się wydawaniem:

- orzeczeń o niepełnosprawności,

- orzeczeń o stopniu niepełnosprawności,
- orzeczeń o wskazaniach do ulg i uprawnień

dla mieszkańców powiatu elbląskiego.

W skład zespołu wchodzi:

- przewodniczący,
- sekretarz,
- lekarze,
- psychologowie,
- pedagodzy,
- doradcy zawodowi,
- pracownicy socjalni.

Od orzeczenia wydanego przez powiatowy zespół przysługuje odwołanie do wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności za pośrednictwem zespołu, który wydał orzeczenie.

III. Charakterystyka i diagnoza problemów społecznych

1. Bezrobocie

Według stanu na dzień 31 grudnia 2021 roku w ewidencji osób bezrobotnych Powiatowego Urzędu Pracy w Elblągu, na terenie powiatu elbląskiego było zarejestrowanych 2656 osób. W porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego liczba bezrobotnych w powiecie elbląskim spadła o 440 osoby, tj. o 14,2 %.

Największy spadek liczby bezrobotnych w powiecie elbląskim w roku 2021 w stosunku do roku 2020 odnotowano w miesiącu październiku i grudniu (odpowiednio o 11,4% i 14,2%).

Największy wzrost liczby bezrobotnych odnotowano w miesiącu styczniu i lutym (odpowiednio 13,4% i 15,2%). W roku 2021 w powiecie elbląskim najwyższy napływ osób bezrobotnych odnotowano w miesiącach: wrzesień (314 osób), październik (323 osoby) oraz grudzień (304 osoby). Natomiast największy odpływ bezrobotnych z powiatu elbląskiego odnotowano w miesiącach: marzec (398 osób), kwiecień (364 osoby) i czerwiec (350 osób). Głównymi powodami utraty statusu osoby bezrobotnej w 2021 roku w Elblągu oraz powiecie elbląskim było:

- podjęcie pracy –49,2%,
- niepotwierdzenie gotowości do pracy –15,7%,
- rozpoczęcie stażu –8,1%,
- dobrowolna rezygnacja –4,7%,
- odmowa bez uzasadnionej przyczyny –2,8%.

Miernikiem właściwym do określenia poziomu bezrobocia jest stopa bezrobocia, czyli procentowy udział bezrobotnych w ludności czynnej zawodowo.

Według danych udostępnianych przez Powiatowy Urząd Pracy w Elblągu wg. stanu na dzień 31.12.2021 r. stopa bezrobocia w powiecie elbląskim **wynosiła 13,6 %**,

- w Polsce – 5,4%,
- w województwie – 8,6%,
- w Elblągu – 6,6% .

Strukturę bezrobocia w powiecie elbląskim przedstawia poniższa tabela:

Tabela 2 Struktura bezrobocia powiecie elbląskim – stan na 31 grudnia 2020 i 2021 roku

Wyszczególnienie	powiat elbląski			
	31.12.20 r.	%	31.12.21 r.	%
liczba bezrobotnych ogółem	3 096	100	2 656	100
kobiety	1 764	57,0	1 596	60,1
z prawem do zasiłku	525	17,0	413	15,5
bez prawa do zasiłku	2571	83,0	2243	84,5
zwolnieni z przyczyn zakładu	54	1,7	39	1,5

pracy				
do 30 roku życia	864	27,9	703	26,5
powyżej 50 roku życia	770	24,9	696	26,2
długotrwale bezrobotni	1697	54,8	1613	60,7
osoby z niepełnosprawnościami	110	3,6	128	4,8

Źródło: Rynek Pracy w Powiecie Elbląskim w 2021 roku. PUP w Elblągu.

W porównaniu z 2020 rokiem największy spadek procentowy nastąpił w grupie osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy spadek o 27,8%, natomiast największy wzrost liczby bezrobotnych nastąpił w grupie osób z niepełnosprawnościami o 16,4%.

Osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy

Zgodnie z art. 49 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 690 z późn. zm.). osoba w szczególnej sytuacji to: bezrobotny do 30 roku życia, bezrobotny długotrwale, bezrobotny powyżej 50 roku życia, bezrobotny korzystający ze świadczeń z pomocy społecznej, bezrobotny posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia lub co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia i bezrobotny niepełnosprawny.

W ewidencji PUP na dzień 31.12.2021 r. zarejestrowane były 382 osoby bezrobotne z niepełnosprawnościami, co stanowiło 7,2% ogółu osób bezrobotnych.

Ze względu na stopień niepełnosprawności najliczniejszą grupę stanowią osoby z lekkim stopniem – 270 osób. Osoby te rejestrują się głównie w celu znalezienia zatrudnienia oraz zgłoszenia do ubezpieczenia zdrowotnego. Posiadanie statusu bezrobotnego daje także większy dostęp do uzyskania świadczeń z pomocy społecznej lub z innych instytucji.

Na koniec grudnia 2021 roku w rejestrze bezrobotnych urzędu figurowały 703 osoby w wieku do 30 roku życia. W porównaniu do 31.12.2020 roku liczba zarejestrowanych osób do 30 roku życia spadła - 26,5%.

Na koniec 2021 roku w rejestrach PUP figurowało 1613 osób długotrwale bezrobotnych, które stanowiły 60,7% ogółu bezrobotnych. W stosunku do tego samego okresu 2020 roku grupa ta zmalała o - 4,9%.

Na koniec 2021 roku w rejestrze bezrobotnych figurowały 274 osoby powyżej 50 roku życia. Grupa ta stanowiła 26,2% ogółu bezrobotnych. Można zauważyć spadek o - 9,6% w porównaniu do roku 2020.

Po roku od wybuchu pandemii sytuacja na lokalnym rynku pracy zaczęła się stabilizować. Mimo trwającej pandemii na rynku pracy było zdecydowanie więcej ogłoszeń. W 2021 roku do PUP wpłynęły ogółem 4305 wolne miejsca pracy (z Elbląga - 3068 oferty; z powiatu elbląskiego - 1237 ofert). W stosunku do 2020 roku zgłoszonych miejsc pracy było więcej o 173, jest to wzrost o 4%.

W 2021 r. zamiar przeprowadzenia zwolnień grupowych zgłosiło 5 zakładów pracy zlokalizowanych na terenie Elbląga i powiatu elbląskiego. Objętych zwolnieniami grupowymi zostało 145 pracowników (w 2020 roku - 234). W porównaniu do analogicznego okresu ubiegłego roku liczba osób zagrożonych zwolnieniami grupowymi spadła o 89 osób (tj. 62%).

Ostatecznie w 2021 roku z powodu zwolnień grupowych pracę utraciło 17 osób z Elbląga oraz 7 osób z powiatu elbląskiego.

2. Niepełnosprawność

Według klasyfikacji Głównego Urzędu Statystycznego dane o zbiorowości osób z niepełnosprawnością dzieli się na 2 podstawowe grupy:

- **osoby z niepełnosprawnością prawną** – posiadające odpowiednie, aktualne orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony,
- **osoby z niepełnosprawnością biologiczną** – czyli osoby, które nie posiadają stosownego orzeczenia, ale odczuwają całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania podstawowych czynności.

Niepełnosprawność według kryterium statystycznego obejmuje wszystkie osoby niepełnosprawne prawnie i te które orzeczenia o niepełnosprawności nie posiadają, lecz deklarują poważne ograniczenia w wykonywaniu codziennych czynności.

Według dokumentu Głównego Urzędu Statystycznego dotyczącego stanu zdrowia ludności, aż 13 % ludności w Polsce jest niepełnosprawna w ujęciu statystycznym.²

Dokładna skala niepełnosprawności jest trudna do oszacowania ze względu na brak jednej instytucji ewidencjonującej ilość osób posiadających dokument potwierdzający niepełnosprawność. Orzeczenia wydawane są przez różne instytucje:

- Zakład Ubezpieczeń Społecznych,
- Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego,
- Powiatowe Zespoły do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności,
- Orzeczenia wydawane przez organy orzecznicze Ministerstwa Obrony Narodowej i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Osoby niepełnosprawne mają możliwość uzyskania orzeczenia z różnych organów.

Na potrzeby niniejszego Programu przyjęto do analizy dane udostępnione przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Elblągu. Należy jednak zaznaczyć, iż dane te nie odzwierciedlają rzeczywistej skali problemu. Orzeczenia te mogą mieć charakter czasowy lub stały, a posiadany system sumuje liczbę wydanych orzeczeń w danym roku, a nie liczbę osób niepełnosprawnych. W analizie uwzględniono dane z lat 2018 - 2021.

W 2021 roku w Powiatowym Zespole ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Elblągu wydano 1258 orzeczeń stopniu niepełnosprawności dla osób powyżej 16 r.ż.

49,44 % stanowiły orzeczenia o zaliczeniu do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, 26,47 do lekkiego stopnia niepełnosprawności oraz 24,09 % do znacznego stopnia niepełnosprawności.

Najwięcej orzeczeń zostało wydanych z powodu :

- dysfunkcji narządu ruchu – 27,77 %,
- chorób psychicznych – 18,52 %,
- chorób układu oddechowego i krążenia – 16,14 %,
- chorób neurologicznych – 15,66 %.

Decydująca większość orzeczeń wydawanych jest w grupie wiekowej 45- 60 lat oraz powyżej 60 roku życia. Liczba orzeczeń wydawanych dla kobiet i dla mężczyzn jest zbliżona. W 2021 roku kobiety stanowiły 48,97 %, mężczyźni 51,03 %.

---

² GUS, Stan zdrowia ludności Polski w 2019 r., 31.03.2021r.

W poniższej tabeli przedstawiono porównanie ilości orzeczeń wydanych w latach 2018-2021.

Tabela 3 Liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych w latach 2018-2021

Stopień	rok				
	2015	2018	2019	2020	2021
znaczny	530	285	264	311	303
umiarkowany	901	726	740	710	622
lekki	393	426	401	334	333
Razem	1 824	1 437	1 405	1 355	1 258

Na przestrzeni lat można zauważyć nieznaczny spadek w ilości wydanych orzeczeń, jednak nie można tego przełożyć na spadek liczby osób niepełnosprawnych, ponieważ spora część osób głównie wieku 60 lat i więcej otrzymuje orzeczenie o stopniu niepełnosprawności wydane na stałe, natomiast od 2020 z uwagi na wprowadzony stan zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii dotychczas wydane orzeczenia zachowują swoją ważność do 60 dni od dnia odwołania ww. stanów.

Według danych Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Elblągu w 2021 roku wydano 122 orzeczenia dla osób poniżej 16 r.ż. Jest to o 36 mniej niż w roku 2018. Poniższa tabela przedstawia liczbę orzeczeń wydanych osobom do 16 r.ż. w 2018 i w 2021 roku w podziale na grupy wiekowe:

Tabela 4 Liczba orzeczeń wydanych dla osób do 16 r.ż przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Elblągu.

wiek	2018	2021
0-3	25,00%	22,95%
4-7	23,81%	27,05%
8-16	51,19%	50,00%
RAZEM	100,00%	100,00%

Wśród osób poniżej 16 r.ż. najczęściej orzeczeń o niepełnosprawności wydaje się w grupie wiekowej 8-16 lat.

Inaczej niż w przypadku osób powyżej 16 r.ż. w 2021 roku kobiety stanowiły 39,34 %, a mężczyźni 60,66 %.

Najwięcej orzeczeń zostało wydanych z powodu :

- całościowych zaburzeń rozwojowych – 18,03 %,
- chorób narządu ruchu – 15,57 %,
- upośledzenia umysłowego – 13,11 %

- chorób neurologicznych – 9,02 %.

3. Dziecko i rodzina

Na terenie Powiatu Elbląskiego w okresie od 01.01.2021 r. do 31.12.2021 r. funkcjonowały 83 rodziny zastępcze w tym 1 rodzinny dom dziecka, w których łącznie przebywało 128 dzieci, w tym zawodowych rodzin zastępczych 4, z tego 1 pełniącą funkcję specjalistycznej rodziny zastępczej.

W zawodowych rodzinach zastępczych przebywało łącznie 15 dzieci, natomiast w rodzinnym domu dziecka 8 dzieci.

W 31 rodzinach niezawodowych przebywało łącznie 48 dzieci, natomiast w 48 spokrewnionych rodzinach zastępczych przebywało łącznie 57 dzieci.

W 2021 r. w rodzinnej pieczy zastępczej umieszczono 25 dzieci, z tego 15 dzieci umieszczono w 10 spokrewnionych rodzinach zastępczych, 9 dzieci w 7 niezawodowych rodzinach zastępczych, 1 dziecko w 1 zawodowej rodzinie zastępczej. Rozwiązano łącznie 12 rodzin zastępczych:

- 7 rodzin spokrewnionych, w których przebywało 7 dzieci, z czego: 0 powróciła do rodziny naturalnej, 0 dzieci zostało umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej, 7 dzieci usamodzielniało się;
- 5 niezawodowych rodzin zastępczych, w których przebywało łącznie 7 dzieci, z czego: 1 powróciło do rodziny naturalnej, 4 dzieci została umieszczona w innej rodzinie zastępczej a 2 dzieci usamodzielniało się.

Dodatkowo 8 dzieci opuściło rodzinę zastępczą niezawodową, która nadal funkcjonuje, z czego 3 dzieci została przysposobiona, 2 usamodzielniało się i założyła własne gospodarstwo domowe, 1 powróciło do rodziny naturalnej, 1 zostało umieszczone w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej, 1 zostało umieszczone w innej rodzinie zastępczej; z 1 rodziny zastępczej spokrewnionej, która nadal funkcjonuje 1 dziecko opuściło rodzinę i usamodzielniało się, z rodziny zastępczej zawodowej, która nadal funkcjonuje 1 dziecko opuściło rodzinę i usamodzielniało się.

Z rodzinnego domu dziecka odeszło 1 dziecko, które opuściło rodzinę i usamodzielniało się.

Łącznie, rodzinną pieczę zastępczą w roku 2021 opuściło 25 osób, z tego 11 dzieci i 14 pełnoletnich wychowanków rodziny zastępczej, którzy założyli własne gospodarstwo domowe.

Tabela 5 Powód opuszczenia pieczy rodzinnej przez dzieci w wieku do 18 roku życia.

Dzieci do 18 roku życia	Razem	Powrót do rodziny naturalnej	Umieszczenie w innej rodzinie zastępczej	Umieszczenie w instytucjonalnej pieczy zastępczej	Przysposobienie dziecka	Inne
Rodziny zastępcze spokrewnione	0	0	0	0	0	0
Rodziny zastępcze niezawodowe	11	2	5	1	3	0
Rodziny zastępcze zawodowe lub rodzinne domy dziecka	0	0	0	0	0	0
RAZEM:	11	2	5	1	3	0

Z powyższej tabeli wynika, że z rodzin zastępczych niezawodowych 1 dziecko, które opuściło rodzinną pieczę zastępczą zostało umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Ponadto 5 dzieci umieszczono w innej rodzinie zastępczej a 3 dzieci została przysposobiona. Natomiast 2 dzieci powróciła do rodziny naturalnej.

Powód opuszczenia pieczy rodzinnej przez dzieci w wieku powyżej 18 roku życia.

Tabela 6 Powód opuszczenia pieczy rodzinnej przez dzieci w wieku powyżej 18 roku życia.

Dzieci powyżej 18 roku życia	Razem	Powrót do rodziny naturalnej	Założenie własnego gospodarstwa	Inne
Rodziny zastępcze spokrewnione	8	0	8	0
Rodziny zastępcze niezawodowe	4	0	3	1
Rodziny zastępcze zawodowe lub rodzinne domy dziecka	2	0	2	0
RAZEM:	14	0	13	1

Większość dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej to dzieci w przedziale wiekowym od 7-13 lat, najmniej liczną grupę stanowią dzieci w wieku poniżej 1 roku życia.

Zgodnie z art. 191 ust. 1 ustawy, powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi wydatki na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka.

W rodzinach zastępczych funkcjonujących w 2021 r. w powiecie elbląskim przebywało 37 dzieci pochodzących z terenu innych powiatów.

W 2021 r. podpisano 4 porozumienia dotyczące 5 dzieci pochodzących z innego powiatu umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie powiatu elbląskiego.

W 2021 r. w Placówce Opiekuńczo - Wychowawczej „Zakątek” w Zielonce Pasłęckiej umieszczono 5 dzieci, natomiast w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej „Samodzielne Mieszkanie” w Pasłęku umieszczono 4 dzieci.

Wydano 9 skierowań w sprawie umieszczenia dzieci zgodnie z postanowieniem sądu w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Wykonanych zostało 9 skierowań.

W 2021 r. w placówkach opiekuńczo – wychowawczych, poza powiatem, nie umieszczano dzieci pochodzących z terenu powiatu elbląskiego.

W okresie od 01.01.2021 r. do 31.12.2021 r. w placówkach opiekuńczo – wychowawczych w Pasłęku i Zielonce Pasłęckiej przebywało łącznie 32 dzieci, z czego 7 w trakcie roku opuściło placówkę.

Tabela 7 Przyczyna opuszczenia instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Lp.	Powód opuszczenia instytucjonalnej pieczy zastępczej	Liczba dzieci
1.	Usamodzielnienie	6
2.	Umieszczenie w RZ	0
3.	Powrót do rodziny biologicznej	1
4.	Przeniesienie do innej placówki	0
5.	Inne	0
RAZEM:		7

4. Przemoc

Pracownicy ośrodków pomocy społecznej z terenu Powiatu Elbląskiego w 2021 roku stale monitorowali środowiska, w których występowało zjawisko przemocy w rodzinie. Zespoły Interdyscyplinarne funkcjonujące na terenie powiatu prowadziły również szereg działań w kierunku minimalizacji zjawiska przemocy domowej. Dodatkowo pracownicy socjalni oraz asystenci rodziny podejmowali liczne kontakty z ofiarami oraz sprawcami przemocy domowej poprzez wizytacje w środowisku oraz jego stały monitoring.

Na podstawie danych zgromadzonych z ośrodków pomocy społecznej została opracowana tabela nr 8, z której wynika, że przemoc w rodzinie na terenie Powiatu Elbląskiego jest wciąż

występującym zjawiskiem o dużej skali. Najbardziej niepokojącym zjawiskiem jest fakt, iż 81 dzieci na terenie Powiatu Elbląskiego jest dotkniętych przemocą. W porównaniu do roku ubiegłego była to liczba 80 dzieci.

Tabela 8 Liczb osób dotkniętych przemocą domową w 2021 r.

Ośrodek	Ogólna liczba osób dotkniętych przemocą domową	Szacunkowa liczba osób dotkniętych przemocą domową		
		kobiety	mężczyźni	dzieci
MGOPS Młynary	16	12	4	0
MGOPS Pasłęk	34	26	2	6
MGOPS Tolkmicko	47	15	11	21
GOPS Milejewo	5	4	1	0
GOPS Markusy	3	0	0	3
GOPS Rychliki	51	13	16	22
GOPS Godkowo	9	8	1	0
GOPS Gronowo Elbląskie	16	6	2	8
GOPS Elbląg	32	10	1	21
RAZEM:	213	94	38	81

W roku 2021 najwięcej osób dotkniętych przemocą w rodzinie wykazały gminy: Rychliki, Tolkmicko, Pasłęk i Elbląg. Biorąc pod uwagę powyższe to do ww. gmin powinny zostać skierowane w pierwszej kolejności dziania mające na celu przeciwdziałanie przemocy.

Z przeprowadzonej analizy wynika również, iż na terenie Gminy Rychliki, Tolkmicko i Elbląg przemoc domowa w bardzo dużym stopniu dotyczy dzieci, zatem konieczne jest skierowanie przedmiotowego wsparcia w kierunku pomocy dzieciom pokrzywdzonym pochodzących z tych Gmin.

Poprzez prowadzoną corocznie diagnozę pod względem liczby osób dotkniętych przemocą w rodzinie zaobserwowano, iż ogólna liczba osób dotkniętych przemocą od 2017 roku do 2019 roku wykazywała tendencję spadkową, co przedstawia powyżej zamieszczona tabela nr 2.

Niestety w 2020 roku zauważyć można wzrost liczby osób dotkniętych przemocą domową, natomiast w 2021 roku ta liczba zmalała.

Tabela 9 Liczba osób dotkniętych przemocą domową w powiecie elbląskim

Liczba osób dotkniętych przemocą z terenu powiatu elbląskiego w latach 2017-2021					
Liczba osób dotkniętych przemocą	2017 rok	2018 rok	2019 rok	2020 rok	2021 rok
	288	297	195	235	213

W tabeli nr 3 przedstawiono ilość przeprowadzonych interwencji domowych oraz ilość założonych Niebieskich Kart na terenie Powiatu Elbląskiego w 2021 roku.

Tabela 10 Liczba interwencji domowych i założonych Niebieskich Kart w 2021 roku.

	Liczba interwencji domowych przeprowadzonych przez ośrodki pomocy społecznej na terenie Powiatu Elbląskiego w 2021 roku	Liczba założonych Niebieskich Kart w 2021 roku (założonych przez Policję, pracowników GOPS/MGOPS, inne instytucje np. szkoła)
Miasto i Gmina Młynary	18	18
Miasto i Gmina Pasłęk	7	33
Gmina Rychliki	14	14
Gmina Godkowo	0	9
Miasto i Gmina Tolkmicko	12	12
Gmina Milejewo	0	5
Gmina Gronowo Elbląskie	1	7
Gmina Elbląg	0	11
Gmina Markusy	0	2
RAZEM:	52	111

W ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Elblągu w 2021 roku przystąpiło do realizacji programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

W 2021 roku odbyły się II tury oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Do udziału w realizacji I tury programu zgłoszono 7 osób. 2 osoby osobiście w Centrum wyraziły zgodę na udział w programie. Program zrealizowany został przez Pana Pawła Słodkowskiego, w okresie od dnia 31 marca 2021 roku do dnia 09 lipca 2021 roku.

Głównym celem Programu oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych było powstrzymanie przemocy w rodzinie poprzez rozwój umiejętności partnerskiego układania stosunków.

Udział w oddziaływaniach korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie zadeklarowało 4 osoby (z grupy 7 osób wskazanych lub samodzielnie zgłoszonych). 1 osoba zrezygnowała z udziału w spotkaniach a 3 mężczyźni ukończyło program zgodnie z jego harmonogramem.

Koszty związane z realizacją ww. zadania w całości pokryte zostały z dotacji Wojewody Warmińsko – Mazurskiego, która wyniosła 900,00 zł na każdego z uczestnika programu.

Do udziału w realizacji II tury programu zaproszono 8 osób. Program zrealizowany został przez Pana Pawła Słodkowskiego oraz Panią Magdalenę Szeligowską, w okresie od dnia 06 października 2021 roku do dnia 29 grudnia 2021 roku.

Udział w oddziaływaniach korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie zadeklarowały 4 osoby, 3 osoby zrezygnowały z udziału w spotkaniach a 1 osoba ukończyła program zgodnie z jego harmonogramem.

Łączna kwota pozyskanej dotacji w 2021 roku na realizację oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie wyniosła 7.200,00 zł.

5. Ubóstwo

Ubóstwo jest jednym z dominujących problemów społecznych występujących w powiecie elbląskim. Uwarunkowania gospodarczo-ekonomiczne w kraju, kryzys związany z ograniczeniami spowodowanymi wirusem SARS-COV 2, konfliktami zbrojnymi, kryzysem energetycznym skutkują poszerzaniem się kręgu osób zagrożonych ubóstwem.

W danych przekazanych przez ośrodki pomocy społecznej ubóstwo znajduje się na pierwszym miejscu wśród powodów udzielania pomocy społecznej. Stanowi 31,40 %

Ubóstwo jest wypadkową wielu czynników, małą liczbą ofert pracy, niskim poziomem wynagrodzeń przy równoczesnym wzroście kosztów utrzymania i spadku siły nabywczej

pieniądza powoduje że nie tylko osoby bezrobotne, ale również aktywne zawodowo, w szczególności mające na utrzymaniu osoby zależne zmuszone są do korzystania z pomocy społecznej.

W szczególnie trudnej sytuacji znajdują się osoby bezrobotne, niepełnosprawne i przewlekle chore, z niskim poziomem wykształcenia, uzależnione, mające problemy ze zdrowiem psychicznym oraz rodziny wielodzietne.

IV. Część Programowa

1. Misja i wizja

Misja wskazuje główny cel polityki społecznej Powiatu Elbląskiego, wokół którego powinny się koncentrować działania lokalnych instytucji publicznych. Poprzez misję komunikujemy mieszkańcom powiatu jakie są nasze dążenia i wartości.

Diagnoza przyczyn najistotniejszych problemów społecznych, które zostały wskazane w trzeciej części niniejszego opracowania czyli bezrobocie, niepełnosprawność, ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych są przyczynami wykluczenia społecznego oraz niskiej jakości życia.

Wobec powyższego Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Elbląskiego na lata 2023-2030 określa misję w następujący sposób:

Zapobieganie marginalizacji osób szczególnie narażonych na zjawisko wykluczenia społecznego.

2. Cele i kierunki działań

Realizacja przyjętej misji będzie uwarunkowana realizacją podstawowych celów strategicznych:

- I. Wzmocnienie lokalnego systemu opieki nad rodziną i dzieckiem.
- II. Przeciwdziałanie problemom związanym z występowaniem zjawiska przemocy w rodzinie.
- III. Wzmocnienie lokalnego systemu pomocy osobom niepełnosprawnym.
- IV. Dostosowanie infrastruktury socjalnej oraz zwiększenie dostępności usług środowiskowych i instytucjonalnych.
- V. Przeciwdziałanie i łagodzenie skutków bezrobocia.

Cel strategiczny I:

Wzmocnienie lokalnego systemu opieki nad rodziną i dzieckiem.

1. Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej.
2. Promowanie idei rodzicielstwa zastępczego poprzez prowadzenie kampanii społecznych na temat rodzicielstwa zastępczego oraz współpracę z instytucjami i organizacjami na rzecz rozwoju rodzicielstwa zastępczego.
3. Wspieranie osób sprawujących różne formy rodzinnej pieczy zastępczej w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych.
4. Utrzymanie poziomu usług w zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej.
5. Wsparcie procesu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.
6. Powrót dziecka z pieczy zastępczej do rodziny naturalnej.

Realizatorzy:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Elblągu, ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, Centrum Administracyjne do Obsługi Placówek – Opiekuńczo Wychowawczych w Pasleku, rodziny zastępcze, placówki opiekuńczo wychowawcze, kuratorzy sądowi, pedagodzy, policja.

Wskaźniki:

1. Liczba rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych
2. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zawodowych i niezawodowych
3. Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo wychowawczych.
4. Liczba szkoleń zorganizowanych dla rodzin zastępczych,
5. Liczba spotkań grup wsparcia
6. Liczba kampanii informacyjnych, publikacji artykułów itp.
7. Liczba świadczeń udzielonych usamodzielnionym wychowankom
8. Ilość specjalistycznych porad psychologicznych i prawnych
9. Liczba dzieci które opuściły rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo - wychowawcze

Źródła finansowania:

środki budżetu Powiatu Elbląskiego, środki gmin, dotacje oraz środki pozabudżetowe pozyskane z innych źródeł - w ramach programów celowych, środków rządowych i pozarządowych, dotacji oraz grantów projektowych w ramach funduszy europejskich,

Cel strategiczny II:

Przeciwdziałanie problemom związanym ze zjawiskiem przemocy w rodzinie.

1. Upowszechnianie wiedzy na temat zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Współpraca i wymiana informacji pomiędzy podmiotami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
3. Diagnozowanie zjawiska przemocy na terenie powiatu elbląskiego.
4. Realizacja zajęć profilaktycznych skierowanych do młodzieży z terenu powiatu elbląskiego.
5. Redukcja zachowań agresywnych poprzez realizację programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
6. Zapewnienie specjalistycznych form wsparcia indywidualnego osobom dotkniętym przemocą w rodzinie
7. Zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom.

Realizatorzy:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Elblągu, ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, Centrum Administracyjne do Obsługi Placówek – Opiekuńczo Wychowawczych w Pasłęku, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Pasłęku, rodziny zastępcze, placówki opiekuńczo wychowawcze, kuratorzy sądowi, pedagodzy, policja.

Wskaźniki:

1. Liczba opracowanych diagnoz.
2. Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych.
3. Liczba udzielonych porad osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.
4. Liczba uczestników programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych z wyszczególnieniem osób które ukończyły program.
5. Liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny w przypadku bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie.

Źródła finansowania:

środki budżetu Powiatu Elbląskiego, środki gmin, dotacje oraz środki pozabudżetowe pozyskane z innych źródeł - w ramach programów celowych, środków rządowych i pozarządowych, dotacji oraz grantów projektowych w ramach funduszy europejskich,

Cel strategiczny III:

Rozwój systemu pomocy osobom niepełnosprawnym

1. Likwidacja barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się utrudniających osobom z niepełnosprawnościami uczestnictwo w życiu społecznym i zawodowym.
2. Utrzymanie usług zapewniających wsparcie instytucjonalne i środowiskowe dla osób przewlekle chorych i niepełnosprawnych.
3. Zwiększenie dostępu osób z niepełnosprawnościami do kształcenia na poziomie wyższym i podnoszeniu swoich kwalifikacji.
4. Włączenie osób niepełnosprawnych do uczestnictwa w życiu społecznym.
5. Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.
6. Wzrost aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnościami.
7. Rozwijanie świadomości społecznej dotyczącej przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.
8. Zapewnieni funkcjonowania Zakładu Aktywności Zawodowej w Kamionku Wielkim oraz Warsztatów Terapii Zajęciowej.

Realizatorzy:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Elblągu, ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, Powiatowy Urząd Pracy w Elblągu.

Wskaźniki:

1. Liczba zlikwidowanych barier.
2. Liczba osób korzystających z WTZ, DPS i ŚDS.
3. Liczba osób, które uzyskały wykształcenie na poziomie wyższym poprzez dofinansowanie kosztów edukacji.
4. Liczba osób, które otrzymały dofinansowanie do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjny, liczba umów podpisanych w ramach dofinansowania sportu, kultury i turystyki osób niepełnosprawnych.
5. Bariery zlikwidowane zgodnie z ustawą o dostępności.

Źródła finansowania:

środki budżetu Powiatu Elbląskiego, środki gmin, środki województwa, dotacje oraz środków pozabudżetowe pozyskane z innych źródeł - w ramach programów celowych, środki rządowej pozarządowe, dotacje oraz granty projektowe w ramach funduszy europejskich,, środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Cel strategiczny IV:

Dostosowanie infrastruktury socjalnej oraz zwiększenie dostępności usług środowiskowych i instytucjonalnych.

1. Rozwój i wsparcie kadry placówek świadczących usługi społeczne.
2. Promowanie idei wolontariatu.
3. Utrzymanie i rozwój usług instytucjonalnych i środowiskowych w tym domów pomocy społecznej i środowiskowych domów samopomocy.
4. Zwiększenie współpracy podmiotów działających w zakresie pomocy społecznej na terenie powiatu elbląskiego.
5. Dostosowanie i zwiększenie dostępności placówek świadczących usługi społeczne poprzez likwidację barier.
- 6.

Realizatorzy:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Elblągu, ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, Powiatowy Urząd Pracy w Elblągu.

Wskaźniki:

1. Liczba osób przebywających w domach pomocy społecznej.
2. Liczba osób korzystających ze środowiskowego domu samopomocy.
3. Likwidacja barier transportowych.
4. Liczba barier zlikwidowanych w budynkach użyteczności publicznej.

Źródła finansowania:

środki budżetu Powiatu Elbląskiego, środki gmin, środki województwa, dotacje oraz środków pozabudżetowe pozyskane z innych źródeł - w ramach programów celowych, środki rządowej pozarządowe, dotacje oraz granty projektowe w ramach funduszy europejskich, środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Cel strategiczny IV:

Przeciwdziałanie bezrobociu

1. Udzielanie pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy w znalezieniu pracy przez pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe.
2. Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy.
3. Organizowanie i finansowanie szkoleń osobom bezrobotnym i poszukującym pracy.
4. Rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych.

Realizatorzy:

Powiatowy Urząd Pracy w Elblągu.

Wskaźniki:

1. Liczba osób bezrobotnych w Powiecie Elbląskim.
2. Liczba osób bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy.
3. Stopa bezrobocia.
4. Liczba osób, które podjęły zatrudnienie, w tym osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Źródła finansowania:

środki budżetu Urzędu Pracy w Elblągu, środki PFRON, dotacje oraz środki pozabudżetowe pozyskane z innych źródeł - w ramach programów celowych, środków rządowych i pozarządowych, dotacji oraz grantów projektowych w ramach funduszy europejskich,

3. Prognoza zmian.

Przewiduje się, że realizacja działań ujętych w Strategii spowoduje:

- Zwieszenie szans osób niepełnosprawnych na rynku pracy,
- Zwiększenie szans w dostępie do edukacji osobom niepełnosprawnym,
- Włączenie się osób niepełnosprawnych do uczestnictwa w życiu społecznym,
- Wzrost aktywizacji osób bezrobotnych,
- Poprawa jakości i dostępu do pałcówek pomocy społecznej dla osób ze szczególnymi potrzebami,
- Poprawa jakości i opieki nad osobami starszymi przewlekle chorymi,
- Rozwój świadomości na temat zjawiska przemocy w rodzinie,
- Zwiększenie dostępności do specjalistycznej pomocy dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- Spadek liczby rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- Rozwój rodzinnych form opieki zastępczej.

V. Podsumowanie.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Elbląskiego na lata 2023-2030 jest dokumentem wskazującym jakie działania należy podjąć oraz jakie wdrożyć rozwiązania w celu poprawy sytuacji mieszkańców powiatu, wymagających szczególnego wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Strategia jest wyznacznikiem działań prowadzących do zminimalizowania niepożądanych zjawisk społecznych. Opracowanie posłużyć ma skutecznej i efektywniejszej realizacji działań na rzecz społeczności lokalnej w Powiecie Elbląskim.

Zgodnie z celami strategicznymi kluczowym założeniem dokumentu jest to, że jego realizacja powinna się przyczynić do wzrostu jakości życia mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży, a także osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.

DYREKTOR
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Elblągu
mgr Tomasz Domżański

VI. Spis tabel

Tabela 1 Powody udzielonej pomocy przez Ośrodki Pomocy Społecznej w 2021 roku.	6
Tabela 2 Struktura bezrobocia powiecie elbląskim – stan na 31 grudnia 2020 i 2021 roku....	14
Tabela 3 Liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych w latach 2018-2021	18
Tabela 4 Liczba orzeczeń wydanych dla osób do 16 r.ż przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Elblągu.	18
Tabela 5 Powód opuszczenia pieczy rodzinnej przez dzieci w wieku do 18 roku życia.	20
Tabela 6 Powód opuszczenia pieczy rodzinnej przez dzieci w wieku powyżej 18 roku życia.	20
Tabela 7 Przyczyna opuszczenia instytucjonalnej pieczy zastępczej.	21
Tabela 8 Liczb osób dotkniętych przemocą domową w 2021 r.	22
Tabela 9 Liczba osób dotkniętych przemocą domową w powiecie elbląskim	23
Tabela 10 Liczba interwencji domowych i założonych Niebieskich Kart w 2021 roku.....	23

